

A vertical photograph on the left side of the page shows a musician in silhouette, playing a guitar on a stage. Two bright spotlights illuminate the scene from above, creating a dramatic atmosphere. The musician is positioned in the lower half of the frame, and the background is dark with some stage equipment visible.

KUNST til tiden

En kulturpolitik for nutidens kunstnere og fremtidens kunst

Den frie menneskelige kunst er under pres: AI og de globale tech-industrier skaber støj, og totalitære regimers propaganda skaber ensretning.

Derfor er der i dag mere end nogen sinde før brug for en mangfoldighed af menneskelige stemmer i kunsten og kulturen. Både for vores liberale demokratier. For vores folkelige fællesskaber. Og for det enkelte frie menneske.

*Radikale Venstre ønsker at styrke kunsten og kulturen i Danmark med **100 millioner kroner om året.***

Tidligere har kulturpolitik oftest handlet om institutioner og kulturarv: Om bygninger, samlinger, forestillinger og koncerter. Det er vigtigt – og vi har selv taget ansvar for det. Vi har været med til at sætte et historisk 360 graders gennemsyn af de store kulturområder i gang. Museumsreformen er gennemført. Scenekunstreformen er på vej. Og vi har også brug for en reform af musikområdet.

Men efter gennemgangen af institutionerne, er det tid til at løfte blikket endnu højere.

Kunsten og kunstnerne i centrum

For det første skal vi flytte fokus fra institutioner og mursten til kunst og kunstnere. Kulturen skabes ikke i bygninger, men af mennesker. Det er kunstnerne, der giver os nye perspektiver, nye fortællinger og nye fælles referencer.

For det andet skal vi gøre op med et enøjet fokus på at pudse kulturarven og i stedet rette blikket mod kunsten i vores tid – og kunsten til fremtiden. Kulturarven er vigtig, men den var engang ny. Hvis vi kun bevarer og ikke skaber, efterlader vi intet til fremtiden. Det er den kunst, der skabes og brænder i dag, der kan blive til morgendagens kulturarv.

For det tredje skal vi tage alvorligt, at den største kulturelle udfordring i vores tid er de internationale platforme, der selv genererer kunst og i stigende grad fungerer som gatekeepere for, hvad vi ser, hører og læser. Hvis vi ikke aktivt prioriterer dansk kunst og kultur, risikerer vi, at vi – danskere og mennesker – langsomt holder op med at skabe den.

Derfor vil vi føre en kulturpolitik, der sætter kunsten og kunstnerne i centrum. En politik, der har som mål, at vi også i fremtiden producerer og oplever stærk, original dansk kunst inden for alle kunstarter: Scenekunst, musik, litteratur, arkitektur, film og billedkunst. Det kræver både bedre rammer for at skabe kunst og en langt stærkere efterspørgsel efter den.

Forsøg med Statens Startløn for Kunstnere (SSK)

Kunstnerisk arbejde kræver tid til fordybelse, udvikling og produktion. Mange kunstnere må tage andre jobs ved siden af deres kunstneriske virke. Og mange yngre kunstnere får aldrig chancen for at bide sig fast i de kulturelle brancher, selvom de både har talent og vilje, og har taget en af landets dyreste uddannelser. Efter inspiration fra den irske Basic Income of The Arts indføres der derfor en forsøgsordning med Statens Startløn for Kunstnere (SSK).

I Irland er ordningen blevet gjort permanent, efter at en forsøgsordning var en succes både samfundsøkonomisk, menneskeligt og kunstnerisk. I Danmark målrettes SSK yngre kunstnere, der har en statsanerkendt kunstnerisk uddannelse eller en tydelig professionel produktion. Efter forsøgsperiodens afslutning evalueres ordningen. Desuden styrkes Statens Kunstfond med flere stipendier og legater til skabende kunstnere.

Styrk mødet med kunstnerne

Selvom dét at læse eller høre musik ofte sker alene, så spiller fællesskab og samtale en stor rolle for oplevelsen. I dag ser, hvordan koncerter og foredrag efterhånden er blevet lige så vigtige indtægtskilde for musikere og forfattere som selve udgivelsen af albummet eller bogen. Derfor vil vi indføre honorarstøtte på flere kunstområder efter samme princip som på musikområdet. Arrangører af enhver slags – foreninger, biblioteker, boghandlere, arbejdspladser etc. – kan søge om honorarstøtte til foredrag af forfattere, illustratører og kritikere. Hvert år udarbejdes der et katalog med inspiration til konkrete arrangementer.

Kunst i det offentlige rum

I dag bygger vi anderledes end tidligere. Hvor æstetik før var en integreret del af håndværket, opføres mange bygninger nu i standardiserede betonelementer. Hvis vi ikke aktivt tænker kunsten ind, risikerer vi at efterlade vores fælles omgivelser som rå betonklodser og sterile miljøer. Derfor skal kunsten i langt højere grad være en integreret del af vores byer, landskaber og offentlige rum. Allerede i dag kræver kunstcirkulæret, at større statsligt byggeri afsætter 1,5 procent af håndværkerudgifterne til kunst. Det vil vi udvide, så også statslige anlæg og regionale og kommunale byggerier afsætter 0,5 procent til kunst.

Vi ønsker en kulturpolitik, der ikke kun ser bagud, men frem. Som ikke kun bevarer, men skaber. Som ikke kun støtter, men også skaber efterspørgsel. Og som ikke kun samler kunst i institutioner, men bringer den ud i livet.

For kunst er ikke noget, vi kun har. Det er noget, vi gør, og det er noget, der gør os til mennesker. Frie mennesker, der står i nutiden, kender fortiden og ser mod fremtiden.